

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. X. Cur cœlum frigidè desideremus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

CAPUT X.

Cur Cælum tam frigide desideremus? Hic languens desiderii flamma excitatur.

Petrus Damianus commemorat Abbatem cetera virum religiosum, paullo tamen immoderatus appetuisse certos pisces. Negarunt famuli acquiri posse id piscium genus. Fuit ex his qui unicum toto foro à se visum affirmaret, eum tamen utique florentis aliquot pretii. Emptus piscis, coctus, appositus est. Priusquam tamen antistes manum admovent huic ferculo, ad ostium cœnobii mendicus quantā potuit importunitate petit, ex appositis cibis aliquid sibi deferri. Hic Abbat̃ radius de cælo illucens optimis cogitationibus animum implevit: Ergone ego, ajebar ipse secum, piscem tam pretiosum solum glutiam? num hoc boni exempli? An non sermonem Urbi dabimus? An non in ore omnium decantata ero fabula? Quid si gulosam hanc cupiditatem substringerem? Quid si genium hoc ferculo fraudarem? Urgeor exemplo sanctissimi regis, qui aquam à Bethlemiticā cisternā haustam effudit, & Domino eam obtulit: Huc me impellit fames mendici ad portam præstolantis. Quin audes aliquid anime, & oblectatiunculam brevem subducis gulæ? Nulla obsonii jactura est; fruatur eo pauper; tibi lucrum accedet ingens. Quid diu mecum litigo? sic fiat. Et mox ne longior esset deliberatio, conversus ad famulum: Heus, inquit, hunc piscem tolle, unā cum disco, & pauperi eum defer. Ut jussit, factum. Vix istud edulii mendicus acceperat, & sese cum illo plurimis inspectantibus in auras libravit, ut ostenderet qualis sub personā latuisset mendicus. Atque hoc sui domandi specimen prorsus illustrissimum fuit, nam quanto appetentia major & effrenatior, tanto etiam pugna difficilior, inde autem tanto illustrior secuta est victoria.

Hæc una res inter Christianos summi est artificii summæque prudentiæ, ea omnia quæ nobis pretiosa & chara, maturè præmittere ad cælum, ubi fenore missimo aucta recipimus, quidquid hic DEI causā sapienter placuit negligere. Cur verò tam ægrè id persuaderi possumus? Cur cælum tam frigide desideramus? Cur rariùs cogitamus patriam? Cur tam languide tamque modicis itineribus Hierosolymam celestera tendimus? Causas hæc dabo.

§. I.

Inter omnia desiderabilia, nihil est in Orbe hoc desiderabilius cælo. Vita nostra peregrinatio est, cum diu ambulaveris, denique redeundum. Vita nostra navigatio est, cum diu navigaveris, denique appellendum. Quis unquam tempestatibus maris jactatus non desideravit portum? Mare navigamus vastum, scopulosum, periculis plenum, ventis adversis, exiguo lembo, portitore imperito & sæpè remis, malo, velisque laceris aut fractis, & portum tamen non desideramus. Cui peregrino nullum patriæ desiderium est?

*Nescio quā natale solum dulcedine cunctas
Ducit, & immemores non finit esse sui.*

Ipas etiam bestias hoc desiderium ferit. Silvas suas & natales latebras amant. Afflueta leones antra petunt. Et arbores transplantate solum suæ originis mallent. Quin & saxa properant ad suum centrum. Etiam flumina ad suos fontes & ad mare recurrunt. Solus homo quamvis peregrinus, quamvis in exilio pessime habitus, vix tamen patriam desiderat. Animus inquilinus terræ, oriundus è cælo, cælum tamen rarissime seriùs cogitat.

Tom. I.

A Grande hoc vitium est humanæ mentis, & copiosis lacrymis dignissimum.

Hebræus populus nullius panē frontis, & ferreæ cervicis plurima in DEVM peccaverat, mitissimus tamen DEVS plurima dissimulans, illud singulariter conquestus: *Et pro nihilo, inquit, habuerunt terram desiderabilem.* Diximus inter omnia desiderabilia, nihil desiderabilius esse cælo. Hinc jure in nos divina lævit indignatio, ardentius à nobis terræ sordes, quam cæli delicias desiderari.

Augustus Imperator cum observasset Romæ adeo apud exteros quosdam legatos in deliciis esse catellos Melitæos, ut eos gestarent & suaviarentur, joco quæsit: Num etiam apud eos semina enterentur liberos, quando illi tantum amoris impenderent canibus? In hunc panē modum è Christianis quæri posset, num sperarent cælum, quando tam ardentem inhierent terram? Sed quid, oro, causæ est, rem omnium desiderabilissimam tam remissè desiderari?

§. II.

Causa prima est, quæ ignaviam nostram nonnihil velet. Quemadmodum infans, qui nascitur & educatur in obscuro carcere, liberioris auræ dulcedinem penitus ignorat, ita nos eheu in hoc terræ carcere nati & educati summas beatorum delicias non desideramus, quia ignoramus. Ignoti nulla cupido. Esset hoc sanè quo culpam purgaremus, sed è cælo venit Christus DEI Filius, qui sermone non uno celestia nobis gaudia explicavit. In cælo fuit Paulus Apostolus Christi discipulus, qui liberè pronuntiavit eam esse beatitudinem cæli, ut nec simile quid unquam visum, nec auditum, sed nec cogitatum sit: nec cum celesti gloriā quidquam conferri posse. Idem Propheta, idem & Apostoli ceteri sunt testati. Cur his testibus, eorumque oculis non credimus? Excusā igitur rejectaque primā causā, videamus alteram.

Secunda causa: Cælum rarè cogitamus, rariùs de Secunda cælo loquimur: Quia igitur beatitudinem nec primoribus quidem labris degustamus, ideò nec appetimus. Cum falco ad ardearum venationem eruditus, hostem suum, ipsam ardeam est affecutus, & ut victor hostilem sanguinem libavit, ægrè retrahitur à venatore, qui ardeam ereptā, falconis oculos pileolo regit, & hunc prædonem suum ad pericam ligat. Hic falco plurimum luctari, vincula rostro vellere, ea conari abrumpere, unguibus pileolum trahere, eum velle excutere, alas librare, volatū meditari, miserè huc illic se torquere, victum retineri nolle. Quid avem hanc tam inquietam facit, ad avolandum quid impellit? Gustatus sanguis ardeæ: frui cupit, quo jam inescari cepit.

Videte mihi Paulum, falconi simillimum. Permittitur volare & gustare beatitudinem; rapitur in paradysum; redit in terram, caput obnubitur, velantur oculi, ad concionatoris munus velut ad pericam alligatur. Hæc multum à paradiso divertunt. Illic audiit arcana, quæ non licebat homini loqui. Vidit divina quæ verbis non poterat effari. Jam igitur avis nobilissima, pugnat & luctatur, oculorum velum vult amotum, alas parat, redire cupit: Hinc illæ voces: *Cupio dissolvi & esse cum Christo.* Unde hic labor, unde inquit & lucta hæc? Vidit beatitudinem. Hinc ille suis vinculis indignatur, volare tentat, mortem optat, tenebras oculis ademptas cupit, cupit dissolvi & esse cum Christo. Imò si mille mortes subeunda forent, vel mille mortibus promptissimè se objiceret, modò sursum ire, modò ad DEVM liceret pervenire.

Quod in nobis ejuscemodi desiderium non ardeat, in causā est magnam partem socordia nostra: Beatitudinem rarissime meditamus, & non nisi raptim & perfunctoriè: non ponderamus, animum in eam non defigimus. est.

T 2

gimus. Atque hinc vix ullus beatitudinis gustus est. Nimirum æstimare non possumus vitæ, cuius censuram non fecimus.

Ioannes Hieronymus in serm. lxxv.

Jordanus è Divi Dominici familiâ vir magnus interrogavit hominem à cacodæmone infessum: Quid perpeti non recusaret, ut DEVM intueri posset? Ad quæ invitus hospes respondens: si ego solus, inquit, omnium sociorum meorum pœnis ac suppliciis par essem, non eas detrectarem usque ad supremi iudicii diem perferre, modo demum liceret intueri DEVM. Expavit vehementissimè ad has voces Jordanus, & iterum: Dic, ait, pulchritudinem Conditoris nostri, cuius rei pulchritudini comparandam censes? Cui malus genius: Stultè, inquit, quæstivisti. Sed quia id scire aves, compendio dicam: Si pulchritudo omnium florum, metallorum, gemmarum siderum, animalium, hominum in unam conveniat elegantiam, quis hominum eam satis æstimaverit? Atqui certò scias hanc unam omnium creaturarum rerum velut colliquatam venustatem cum divinâ pulchritudine minùs conferri posse, quàm densissimas tenebras cum claro meridie.

Intuitus Dei à Dæmone effugatus.

Ve illis qui suâ nequitia perdunt tam immensum bonum.

Psal. 38. vers. 4.

Tertia causa.

Tertia causa. Rebus caducis nimio adhæremus affectu. Quid mirum? Beatitudinis desiderium in nobis languere, cum asidè vehementer ardeamus oblectationibus terrenis. Nihil sine mœrore deseritur, quod cum amore possideretur. Ita comparati plerique omnes sumus, ut ubicunque nobis bene est, aut ubi commodè sedemus, inde ferè nolimus excedere. Jucundam oblivionem patriæ nonnunquam inducit fortuna foris quam domi beator. Audias non neminem blandiente fortunâ dicentem: Mihi bene est; quid ultra velim? Ita sedilia visco peruncta occupamus, hinc illis adhærescimus non sine ingenti detrimento.

Laërt. lib. 6. cap. 1.

Antisthenes Philosophus paucos, ut fertur, auditores numerabat; quando eos, quod ipse fatebatur, argenteâ virgâ repellerebat. Nam gratiæ satis exigebat minerval. Enimverò vulgus magis amat pecuniam quàm sapientiam:

Invocat. Sat. 7. v. 157.

Scire volunt omnes, mercedem solvere nemo. Facilis est DEVS cælestem infundere sapientiam, & ingens cæli desiderium inflammare, modo affectum retrahamus à terrâ. Nos verò terram brevè amittendam malumus amore prosequi, quàm cæli desiderio accendi. Ita terram perdimus, & cælum non obtinemus.

Hercules virtutis iter arduum præmii causa decrevit sequi.

Hercules adolescens ut præci fingunt, dubius quod iter vitæ ingrederetur, duas mulieres sibi dissimillimas adiit, virtutem & vitium: Auditorus quid super eâ re suaderet. Hæc quidem delictis innutrita, & ad omnem elegantiam compta, sed præter voluptatum illecebras vix quidquam habuit promittere: altera pallore, rugis, macie decorâ, venerabilis magis quàm deformis laborem impensissimè laudavit; eo autem peracto immortalitatis consortium est pollicita. Has ubi adolescens intentius considerasset, spreis vitii blandimentis, virtutis iter licet arduum præmii fiduciâ decrevit sequi. Ad eò multum promoveret amorem ac cultum virtutis, notitia & desiderium beatitudinis. Incipe cælum seriò desiderare, & nulla tibi displicebit virtus.

Ruffinus Aquilejensis memorat ad Abbatem Achilam venisse juvenem religiosum, qui contra seipsum questus diceret: Mi Pater, quid faciam? Cum in cellâ sedeo, supra modum me delidia & tædium infestant: quid jubes fieri? Cui senex: Hoc, inquit, inde provenit, fili, quia tormenta quæ timemus, & requiem quam speramus, nondum vidisti. Si hæc sedulo cogitata gustasses, etiam si cella tua ebulliret vermicibus usque ad coelum tuum, tu nihilominus vermium medius perdurares sine omni tædio & desidia. Vero verius oraculum. Hinc querulis illis assidue istud occinendum, *Nondum vidisti requiem.* Quid enim est quod vos adeò fatigat? Num nimii labores? Num paupertatis sorores, fames & sitis? Num injuriæ & contemptus? Num mortis præcursores morbi.

O Phrygiæ! ô molles & ignavi, *Nondum vidisti requiem.* Cælum non cogitatis, idè nec desideratis; majori autem desiderio appeteretis cælum, si minore terram. Quàm verè religiosus scriptor: *Osi tibi hæc sapient, Thomas à Kempis l. 3. de Imitat. Christi cap. 47.* inquit, & profundè ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri? Nômine pro vitâ aternâ cuncta laboriosa sunt toleranda? Finge tibi & ante oculos animûmque propone quiddid tibi jucundissimum, pulcherrimum, suavissimum, gratissimum in veste, victu, auditu, visu, in omni vitâ videatur, simulque animo comprehendere; hæc omnia cælum centies uberiora dabit & meliora: quin igitur famem eò differimus?

Ducunt artes nobilissimæ, & quæ aliquid è cælo trahant, Pictura & Musica; ingens ab utraq; delectatio est. Sed quid eâ omnis, ad illam cæli picturam & Musicam? Pictura cæli res creatas omnes & creatorem ipsum exhibebit, spectaculum æternum & infinite voluptatis, ut infra copiosius demonstrabitur. Musica cælestis mel aurium, sic dicam, mellissimum, omnem modulum hinc auditorum suavitatem sopiet, & exstinguet. Vale terra cum omni tuâ Musicâ, quæ ad cælestem illam pastoritum melos, aut bubulcorum concentus est. Quid ergo hic reculis vilissimis affixi detinemur. Quia beatitudinem toto affectuum exercitui invadimus & rapimus.

Reverà nostram ipsi cogimur ignaviam mirari. In ceteris tam alacres sumus & indutriti, ut subinde voluptatis aliquid aut commodi votis ardentissimis expectamus: cum lucificandum est cælum, oscitamus & dormimus. Ubi quæso desideria nostra, ubi nos ter coartat? Illud longè verissimum sapius inculcandum vel nauseantibus: *Pro modicâ præbendâ longa via curritur; pro aternâ f. ita à multis vix pes semel à terrâ levatur. Vilepretium queritur, pro uno numismate interdum turpiter litigatur; pro vanâ re & parva promissione, die nocturque fatigari non timeatur. Sed prob dolor! pro bono incommutabili, pro præmio inestimabili, pro summo honore & gloriâ interminabili, vel ad modicum (notetur hoc) fatigari pigritatur. Ex tripode dictum.*

Thomas à Kempis l. 3. Imit. Christi cap. 3.

Canis venaticus nare acer dum nulla sentit feræ vestigia lentus est, & vinculo quovis ducitur, at ubi vestigia odoratur & captat naribus auras, jam omnia vincula abruptum, huc illic currere, indagare, nunquam quiescere, dum feram investiget. Nos tales sumus: dum cælestem gloriam non odoramus desideris ac meditationibus, lentissimè agimus, & vel filo vinciri sustinemus: Cum verò beatitudinis odorem, cogitando & indagando percipimus, mox vincula nexuque abruptimus, properamus, currimus, volamus. Qui etiamnum res terræ amat, is profectò bonorum æternorum ignorantia laborat.

Jacob Patriarcha dum sub dio dormiret, scalas vidit, Jacob Patrum pes hærebat terrâ, caput se nubibus inferebat. Visum sanè admirandum. Nam his scalis Angeli descensum & ascensum iterarunt. Hoc spectaculum tam amœnum in domo paternâ Jacobo nunquam fuisset obiectum:

objectum: sed ubi jam peregrè fuit in loco deserto, sub Jove puro, ubi terram pro lectulo, saxum pro pulvino habuit, à domesticis turbis semotus, hæc cæli negotia suavisimè spectavit.

Ex te, mi Christiane, quæro, num cælum attentè cogitare, & verò etiam ardentè desiderare cupias? Ita, inquis, cupio. Quòd si ferius es, à rebus fugacibus ac perituris, quantum potes, avellere:

Non bene conveniunt nec in unâ sede morantur

Cæli ac terræ, fluxarum rerum & eternarum amor. Quantò excitator est tuus affectus ad terrena, tantò erit segnior ad cælestia.

Cùm Hebræus populus jam captivus, unâ cum vate suo Ezechiele Babylonem migrasset, hoc contigit. Ezechiele Deus futuri templi restaurationem ostensurus, quod ipse Propheta testatur, *In visionibus adduxit illum in terram Israël*. Ita corpore remansit vates in Babylonem, animus illius in Hierusalem perductus est. Ita nimirum qui cælestem Hierusalem contemplari cupit, licet corpore hanc Mundi Babyloniam habitet, mente nihilominus ac spiritu quotidie quavis horâ, turbis Babylonis desertis, in cælum evolare potest. Hoc planè modo innumeri in turbis extra turbas erant, quia cæli desiderio frequentissimè in cælum ascendebant.

§. I V.

Hierosolymæ Rex David ingenti beatitudinis desiderio flagrans clamabat: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus*. *Sititit anima mea ad Deum fontem vivum: Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Domine dilexi decorem domus tue, & locum habitationis gloriæ tuæ: Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atriâ Domini. Quis aegre ferat has optimi regis vociferationes? Videndi Dei cupiditate ardebat, & languebat amore.*

Antiochus Regis Seleuci filius, amore, sed vetito, correptus, memor quàm improbis facibus arderet, deformè pectoris vulnus, piâ dissimulatione contegebat. Itaque diversis affectus, iisdem visceribus ac medullis inclusi, summa cupiditas & maxima verecundia ad ultimam tabem juvenis corpus redegerunt. Jacebat Antiochus in lectulo moribundo similis; Seleucus pater mœtore prostratus obitum filii lamentabatur, ingemiscebant necessarii, totius palatii funebres magis quàm regius erat vultus. Sed hanc tristitiâ nubem Lepcini Mathematici, vel (ut alii malunt) Herasitriti medici providentia discussit. Hic Antiocho ægotanti afficiens, ut eum ad introitum reginæ Stratonices rubore perfundi, & spiritu increbescere, eaque ingrediente pallere, & excitatiorem anhelitum subinde recuperare animadvertit, curiosiore observatione ad ipsam veritatem penetravit; siquidem reginâ intrante, & rursus abeunte, brachium adolescentis dissimulanter apprehendendo, modò vegetiore, modò languidiore pulsû venarum, comperit cujus invaletudinis aeger esset. Amore, sed inconcesso, languebat. Notitia morbi pars, maxima sanitatis.

Ægotum hic monstro, qui solo langueat amore, sed honestissimo. Divinus Paulus formosissimæ Reginæ cælestis gloriæ cupiditate exultans, ut eger ardentissimâ febri correptus clamat: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Diversi affectus, quod de Antiocho diximus, in castissimo Pauli pectore calebant, & certabant; amor propriæ beatitudinis ad cælum rapiebat; amor alienæ salutis, è terrâ non dimittebat. Hinc illa vox ægotantis: Coarctor è duobus, desiderium habens illud, & esse cum Christo, multò magis melius: permanere autem in carne necessarium propter vos.*

Daniel vir desideriorum, in aulâ regis Babylonici, curarum medius, cùm templum Hierosolymæ cor-

Tom. I.

A pore adire non posset, animo sic adiit. Conclave suum ingressus, fenestris Hierusalem versus apertis, ter in die flebat genua, & adorabat, confitebaturque coram Deo suo.

Et nos, cheu, in Babyloniâ degimus, in perturbatione vitæ, & magnâ rerum omnium confusione, procul, ah procul ab illâ civitate sanctâ. Sed Daniele muniti aperiâmus contemplationis nostræ fenestras, & de die sæpius cælestem Hierusalem intimis affectibus saluremus: abeat illuc frequenter animus, quò nondum corpori concessum: animo, quò liber, ire licet.

Dædalus, ut in fabulis est, artifex omniscius, & fabræ artis ingenio celeberrimus, cùm à Minos rege labyrintho velut carcere clauderetur, sibi & Icario filio alas conficiens

Terras licet, inquit, & undas Obscurat, at cælum certè pater, ibimus illac. Omnia possideat, non possidet athera Minos.

Ita cùm terrâ marique negaretur effugium, fugam sibi per aërem tentandam duxit, commisitque se cælo. Nos non doctas fabulas securi, hoc iter ad cælum facere quotidie possumus, alas & viam invenire facillimum. Animo, quò liber, ire licet: cælum certè pater. Quin ergo terram deserimus, quin evolamus ex hoc labyrintho, quin affectus omnes à terræ sordibus in cælum transferimus? Hanc viam nemo nobis obstruxerit; aperta est omnibus. Volemus: Et videte quanti prævalent.

§. V.

Augustinus quoties hoc iter ad cælum non affectavit tantum, sed peregrè? Quoties inexplibili cupiditate ad alta raptus volabat, & cantabat? Hinc voces illæ: *O vita quam preparavit Deus iis qui diligunt illum, vita vitalis, vita beata, vita secunda, vita tranquilla, vita pulchra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ, vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine incorruptione, sine perturbatione, sine varietate, & mutatione, vita totius elegantia & dignitatis plenissima; ubi est amor perfectus, & timor nullus; ubi dies æternus, ubi Deus facie ad faciem cernitur, &c.* O vita, amore tui langueo.

En alium amoris morbo ægotantem. Mille talia scripsit dixitque Augustinus, quibus inexhaustum cæli desiderium nobis patefecit, in seipso auxit. Sileant fabulæ. Augustinus verè Dædalus itinere jam afflueto, quoties libuit, ad cælum evolavit, neque solus. Mater Augustini Monica diu collocuta cum filio de cælesti regno; quæ nimirum futura esset ea vita, cujus ideam non tantum non oculis, nec auribus, sed nec cogitationibus possemus effingere; denum subjunxit: *Quantum ad me attinet, fili, nullâ re amplius delector in hac vitâ. Quid hic facio? Ad vitam propero meliorem. Vox homine Christiano dignissima. Ille cælum verè desiderat, quem nihil terrenæ voluptatis amplius delectat. Verè dixit Augustinus: Odit valde patriam, qui putat sibi bene esse cum peregrinatur.*

Ita Ursinus Presbyter integritate vitæ & præcipuè castimoniâ insignis, sub vitæ finem, inhærens cælo, lætus exclamavit & gratias iis egit, quos ad se venisse solus cernebat. Et cùm quærent, qui lectulo affidebant, quinam ii essent quorum adventu tantoperè lætaretur? Nunquid non videtis, inquit, beatos Apostolos Petrum & Paulum hîc adesse, & evocare me? Mox ad eos versus. Venio, venio, ait, ecce venio. Hanc optimam vitæ clausulam adjecit, & obiit.

Ægidius è D. Francisci familiâ vir festivæ sanctitatis, Chronicon cùm quinque Religiosis viris Provincialibus in occursum tenderet, repente beatitudinis æstu abreptus, oculis in cælum sublati, & diductis brachiis velut fidibus usus cepit canere: O mi frater, ædifica mihi castrum quod saxi & ferramenti careat; o mi charissime frater, ædifica mihi civitatem quæ careat calce & lapidibus.

Hæc illa sine lateribus & ferro nobilissima civitas cælum

T 3

cælum est, quod amici Dei quotidianis eunt desideritiis.

Sequimur præcuntes, imitentur ad alta prævolantes. Variè nos invitat Deus, & sapissimè ipsis etiam ærumnis urget, & impellit properare in patriam. Quin pro se quisque isdem illis vocibus vocanti se sinit: Venio, venio, mi Deus, venio, & tantò promptius, quantò propius ad te vocas. Innumeros ad cælum traxit calamitas, quos voluptas ad orcum misisset. Quemadmodum diluvii fluctus Noëmi Arcam extrulerunt in sublime, sic adversa mentem electorum evehunt ad cælum. Ut vires fax inclinata refumit, sic bonæ mentis homo, cum deprimatur, elevatur. Et ut palmas, quod plus gravantur & calcantur, tantò altius assurgunt, ita probi quod magis exagitantur & proteruntur, tantò magis animum cælo attollunt. Ardens cæli desiderium petrum-pit omnia.

Cæli desiderium martyres animavit ad perendum quavis tormenta.

Hoc rotos Martyrum exercitus sic animavit, ut inmanissima quævis tormenta promptissimè simul & fortissimè perferrent. Ex innumeris vel solos quadraginta illos Athletas generosissimos aspice, qui ad Armeniæ oppidum Sebasten acerbissima supplicia exhauserunt, cæli desiderio incredibiliter inflammati. In carcerem horribilem sæpius contrudebantur; at illi gaudebant: ora faxis contundebantur; ridebant: mediâ hieme fumo frigore sub dio nudi pernoctare jubebantur, non resistebant: tepefacta balnea, si Diis facerent, offerebantur; præter unum omnes respuebant: rogos illis & ignes proponebantur; non horrebant: crura demum omnibus frangebantur; constantissimè perferrebant. Vox una omnium erat: Hoc stadium quadraginta ingressi sumus, pro te, Domine Jesu certaturi: liceat totidem coronas obtinere. Armata preces. Nam etsi unus defecerit, mox tamen è cultodû numero successit alius, qui ubi ab Angelis triginta novem coronas viderat deferri: Et ego, aiebat, meo quoque sanguine quadragesimam emetebor. Dixit, & fecit. Ita omnes beatitudinis desiderium rapiebat, ut levissimos etiam cruciatus residenti ore sustinerent, tanquam ad nuptias ituri. Eamus & nos, & moriamur cum illis. Via brevis est, sed ad vitam ducit quæ erit æterna.

§. VI.

Aug. 10. 10. serm. 17. de verbis Domini, mihi pag. 31.

Hinc videndum est, inquit Augustinus, hinc considerandum, quemadmodum amanda sit æterna vita, quando sic amatur misera ista & quandoque finienda vita: Considerate, quantum amanda sit vita, ubi nunquam finis vitam. Ecce quæ pateris in misera ista, quam diligis, vitâ, & putas te semper victurum, & nunquam moriturum? Discite ergo, fratres, querere æternam vitam, ubi ista non tolerabitur, sed in æternam cum Deo regnabitur.

Ephes. cap. 5. vers. 16.

De his diebus quos agimus, ait Apostolus, quoniam dies mali sunt. Ecce quàm malos dies, & nemo vult finire ipsos malos dies, multumque hinc rogant homines Deum ut diu vivant. Quid est autem diu vivere, nisi diu torqueri? Quid est aliud, diu vivere, quàm malos dies malis diebus addere? Cum crescant pueri, quasi accedunt illis dies, & nesciunt, quia minuuntur, & ipsa est falsa computatio. Crescentibus enim decedunt dies potius quàm accedunt. Constituit alicui homini nato, verbi gratiâ, octoginta annos: quidquid vivit, de summa minuit. Et inepti homines gratulantur plurimis natalitiis, tam suis, quàm filiorum suorum.

O virum prudentem! Si tibi vinum minuatur in utre, tristaris: dies perdis, & gaudes? Mali ergo sunt dies, & eò peiores quia diliguntur. Sic blanditur hic Mundus, ut nemo velit finire ærumnosam vitam. Vera enim vita & beata hac est, cum resurgemus, & cum Christo regnabimus. Vita itaque non est nisi beata: Et vita beata esse non potest, nisi æterna, ubi sunt dies boni: nec multi, sed unus. Dies ille nescit ortum, nescit occasum: Illi diei non succedit crastinus, quia non præcedit eum hesternus. Hunc diem, & hanc vitam in promissis habemus. Aliquis ergo operis merces est. Si mercedem amamus, in opere

A non desiciamus. Iam vos, inquit Gregorius, delectat locus celsitudinis, prius via exerceat laboris.

Ergo (quod hoc capite sumplimus exponendum) nihil aequè desiderandum est dum vivimus, atque immortalis vita, cum panè nil minùs desideremus. Enimverò valdè repugnant cælum ardentè desiderare, & rarò cogitare. Ibi autem cogitationes de cælo raræ sunt, ubi perpetuas sibi curas terra vindicat. De quâ mentionem injiciens Augustinus: Hic nudus est, inquit, & hic peregrinatio, & hic suspirium, & hic tritura, & hic pressurâ, quia & hic torcular. Quid est autem quod concupiscimus quòd it, quò tendis desiderium nostrum? quòd nos rapit? O Augustine, erubescimus, quod res est fateri. Desideria nostra nos trahunt, rapiuntque ad gloriam, sed fluxam; ad divitias, sed perituras; ad delicias, sed breves & fœdas. Sunt qui negent & perneget id se facere, dum faciunt: Alii consitentur reitunt, sed quod hodie detestantur, cras repetunt.

Filii hominum ulquequo gravi corde? Severinus Boëtius litteratissimus Martyr, ad desideranda cælestia manu ducit aureo hoc metro:

Unica gens hominum celsum levat altius cacumen,
Atque levis recto stat corpore, despicitq; terras.
Hæc, nisi terrenus, malè desipis, admonet figura:
Qui recto cælum vultu petis, exersisq; frontem;
In sublime feras animum quoque, ne gravata possum
Inferior fidat mens, corpore celsius levato.

Quin ergo terræ sordes averfati, cælum toto pectore anhelamus? Hoc uno scilicet probi improbiq; luculentè differunt, quòd probis vita mortalis in patientiâ, æterna in voto est: Improbi longam quidem vitam, sed brevem patientiam cogitant; Ita brevem vitam citò finiunt, nunquam incipiunt æternam, æternâ morte morituri.

Ita Prædestinationis divinæ non fallax signum, cæli desiderium. Ignis qui totum jam lignum corripuit, à ligno quidem non recedit, à quo pabulum habet, nihilominus sursum ad suam regionem tendit. Igni non assimilès sunt ad beatitudinem destinati: suam corpori vitam defendunt, corpore tamen implicati gemunt, dum assidue mansiones æternas expetunt.

Rex Macedo Alexander, auditâ Indiæ opulentia, plurimum auri, & terræ purpuratis suis amicis prædam fecit, quam inter illos liberalissimè distribuit. Mirantur hoc Ephesioni dixit: Ne miretur; Auri feraciora regna ferro quaerimus, nec fiducia deest ea brevi obtinenda. Parva damus, speramus maxima. Ita homines cælo assignandi, omnem terræ opulentiam minimi faciunt, & calcant cæli desiderio. Quâ in re satis ostendunt se cælo natos.

Julius Cæsar memorat Helvetios compertâ Galliæ fertilitate, sic illius exarsisse desiderio, ut se des suas non reliquerint solum, sed etiam exulserint, urbisque moenibus nudaverint; ne spes esset cuiquam revertendi. Sic signa in Gallias intulerunt. Quos divina præsentio ac præscriptio elegit ad vitam, in tanto desideriorum impetu feruntur in cælum, ut honoris & opum non affectu tantum, sed & usu quantum fieri potest, se ipsos spolient: longè meliora possessuri post mortem. Atque hoc consilii Augustinus suggerens: Non vis, inquit, ut habeat finem possessio tua? Vitam æternam desidera. Hoc est verè vivere, vitam in contemplatione Dei, & custodia sui exigere.

§. VII.

Beatus Ignatius Lojola tanto videndi Dei desiderio B. Ignatii Bardebat, ut quoties moriendi necessitas in mentem veniret, gaudiis perfusus lacrymas non teneret. Neque ideo solum quò summum sibi bonum fruendum citius obveniret, sed ut gloriam Christi tantopere amati coram intueretur. Ita comparati sunt amici Christi, minus illorum hyacinthis plenæ sunt. Hyacinthus cælum colore

colore refert, quem illi & oculis & manibus ferunt. Quidquid enim agunt, caelum identidem respiciunt; eò cogitationes, eò sermones, eò actiones & labores omnes dirigunt. Manus illorum plena sunt hyacinthis. Cur nostrae ab his gemmis tam vacuae, cur caelum non desideramus?

Summa loci amoenitas est. Omnia regum palatia caulae sunt & stabula caelo comparata. Domus & urbes ex auro & gemmis finge, ad caelum niduli erunt, & hirsutudinum domicilia tandem ruitura: domus beatorum stabit in omne aevum. Cur illam non desideramus?

Quis amor beatorum & laborum? Porro quot illic beati homines, tot soles, imò sole multò pulchriores Deo simillimi, omnes triumphali diademate redimti, reges verissimi. Illorum minimus major est cunctis Regibus. Singuli beatorum singulos nominatim nòrunt, cum singulis quando placuerit, familiarissimè agere ac colloqui possunt. Summus omnium & mutus ac reciprocos amor est. Unus omnium labor laudare conditorem & omni voluptate sine ulla intermissione frui. Cur hac non desideramus?

Sua cuiusvis sensuum singularis erit oblectatio. Infinitam videndi voluptatem oculi, Musicae suavitatem aures, odoris fragrantiam nares, cupidiarum delicias gustatus, incredibilem totius corporis beatitatem tactus percipiet. Corpora omnium non tantum immortalia & inviolabilia, à morbis omnibus eximia, sed insuper ita splendida, ita velocia erunt & subtilia, ut splendore solem & sidera, velocitate ventos & fulmina, subtilitate solares radios sint superatura. Quin hac non animo desideramus?

Et quantum erit gaudii, tot evasisse mala, tot superasse pericula, tot laqueos effugisse, jamque beatitudinis aeternae vivere securum; non errare, non labi, non decipi, non peccare, divinis favoribus non amplius excedere posse? Interim sub se inferorum incendia beati, & infinitam impiorum colluviem flammis involutam, & instat lignorum struis ardentem videbunt, & gaudebunt se iis incendiis ereptos, ab iis aeternum securos. Felicitatem suam cum illorum extremis & aeternis supplicii comparabunt. Ita duplici nomine & sibi gratulabuntur, & Deo gratias agent. Nam infiniti beneficii loco habebunt, interminatum malum, quod periculosissimè impendebat, devitasse, & aeternis voluptatibus cumulatissimè jam abundare. Et quomodo tandem hanc vitam non desideramus?

Sed ita plerique comparati sumus, ut ubicumque nobis bene est, inde avellamur aegrius. Hinc nonnunquam oblivionem patriae inducit fortuna foris quam domi beatorum. Ergo animum caelo attollamus. Nihil beatitudinis habet exilium, si patriam illam seriò cogitemus.

Quidquid autem de caelo commemoramus, unicum illud omnia complectitur, Deum videre. Quid in Deo visuri sumus, explicatè & cum curà dicemus libro sequenti. Interea nos ipsos interrogemus: *Videre Deum*, qualis erit voluptas? Summam conferemus esse delectationem simul omnium creaturarum rerum amoenitate frui. Sed addamus auctarium. Creet Deus alios decem Mundos, creet Mundos viginti, aut centum alios, & ex iis voluptas omnis ad unum hominem derivetur, res

A infiniti gaudii censebitur. Hac omni voluptate longè major erit *Videre Deum*, ostendetur vobis omne bonum. Licet igitur voluptatem è centum Mundis percipiendam Dei causà desideramus, nihil facimus jacturae. In caelo haec omnia longè cumulatius habebimus. *Videre Deum* est quasi fieri Deum. Aristotelis scitum est: Ex cognoscente & cognito fit unum. Quod hic longè verissimum. Nam ex beato cognoscente, & Deo cognito per inseparabilem amorem sanè fit unum.

Quemadmodum verò sui ipsius intuitu Deus ab omni aeo semper fuit, & est, eritque beatissimus; hoc enim Deum infinito complet gaudio, seipsum perfectissimè videre ac nòsse: ita Beatos in tot millies iterum Beatos in que millies millena millium annorum, in omne aevum omne aeternitatem perfundet inexplicabili, aspicere Deum, & eorum aeternitatem perfundet. Hic aeterna semper novitas, & nova semper aeternitas erit: Quia enim videbimus Deum, Deum etiam amabimus, & nos amabit Deus intimè; Deo perfectissimè fruemur.

Hinc liberè proclamo: Quidquid haecenus de caelo diximus, quidquid dicturi sumus, planè somnium est & umbra caeli. Beatitudinem suis coloribus depingere, illam sat ponderosis verbis describere quis Angelorum possit? Quid igitur nos homunculi de caelo balbutimus, veritatem somniamus quam edisserimus. Psalmum centesimum viciesimum quintum Hieronymus ex Hebraeo verbis eisdem sic reddit. Cum converteret Dominus captivitatem Sion, facti sumus sicut somniantes. Cum Israël's populus primò audisset decretum sibi reditum in patriam, praè gaudio vix fidem dictis habuit; nec enim id sibi videbatur audire, sed somnare.

Captivi nos sumus, paulò post è carcere in paradisum, è vinculis ad diadema & solium, ab arumnis ad immensum gaudium, à morte ad immortalem vitam educendi. Quidquid hic verborum congeramus, minus est, quam res ipsa postulet. Cum de caelo sermo est, omnis dicendi copia somnium est, silentio cognatum. Hoc unum restat nobis dicere: *Videbimus Deum*. Quod rectè Augustinus, ineffabilitatem visionis nominans: *Vidimus sumus*, inquit, *visionem quandam, visionem praecellentem*. Omnes terrenas pulchritudines argenti, auri, gemmarum, & pulchritudinem Angelorum superantem; quia ex ipso pulchro pulchra sunt omnia. Visio Dei tanta pulchritudinis visio est, in Psal. 90. & tanto amore dignissima, ut sine hac quibuscumque aliis bonis mihi praedicum atque abundantem, non dubitet Plotinus infelicissimum dicere. Desideremus & amemus: flagremus, si sponsa sumus.

Hac strictim de caeli gaudiis praemittenda videbantur, ut aures animusque ad sequentia pararentur. Haecenus velut in vestibulo caeli egimus. Nunc protollamus pedem; ingrediamur penetralia; libro posteriore de quindecim distinctis caeli gaudiis loquemur. Age jam, Lector, te ipsum tibi exerce; pelle tedium. Non de tribus capellis, nec de inferis, sed de caelo nobis sermo est. Quidquid aurium, quidquid attentionis habes, huc impende. Ad fabulas nictare potes: Arcana caeli vigilantem postulant auditorem. Quod Christus sapissimè, idem hic monemus: *Qui habet aures audiendi, audiat*.